

קול קורא לגיליון מיוחד בנושא עבודה סוציאלית מודעת-עוני

עורכת אורחת: פרופ' מיכל קרומר-נבו

הפרדיגמה של עבודה סוציאלית מודעת-עוני פותחה על ידי פרופ' מיכל קרומר-נבו מהמחלקה לעבודה סוציאלית ע"ש שפיצר באוניברסיטת בן-גוריון בנגב ואומצה לאחרונה על ידי משרד הרווחה והשירותים החברתיים כפרדיגמה מובילה בעבודת עו"ס משפחה במחלקות לשירותים חברתיים. הפרדיגמה מבוססת על תיאוריות ביקורתיות בעו"ס, תיאוריות רווחה חדשניות ותיאוריות של טיפול התייחסותי, והיא כוללת את ארבעת העקרונות התיאורטיים, האתיים והפרקטיים הבאים (להרחבה על הפרדיגמה ראו, קרומר-נבו, 2015¹):

1. עוני הוא הפרה של זכויות אדם, המתבטאת במחסור במשאבים כספיים; במחסור בהזדמנויות לבריאות, חינוך, תעסוקה, השכלה, ורווחה; וכן במחסור בהון סימבולי הבא לידי ביטוי בהדרה חברתית, זלזול, סטיגמה והכחשת ידע החיים שאנשים רכשו. אנשים החיים בעוני עוסקים באופן יומיומי במאמץ לשפר את חייהם ולהיאבק בעוני.
2. ידע הוא תוצר של הבניות חברתיות ומיקום חברתי ועל כן המקור הראשון לידע אודות אנשים החיים בעוני ומצבם הוא האנשים עצמם. הידע הרלבנטי נרכש מתוך קירבה בין אנשי מקצוע למי שיודעים מהו עוני כחווית חיים.
3. תפקיד אנשי מקצוע הוא לעמוד לצד לקוחותיהם במאבקם בעוני.
4. הפרקטיקה הרלבנטית היא שילוב של פרקטיקה של חלוקה מחדש ושל פרקטיקה של הכרה.

הפרדיגמה התפתחה בשני ערוצים מרכזיים: הערוץ הראשון הוא תכנית להכשרת סטודנטים במחלקה לעבודה סוציאלית באוניברסיטת בן-גוריון בנגב. התכנית "עבודה פרטנית לשינוי חברתי" קמה בשנת 2010 ובמסגרתה פותחו שני מודלים ייחודיים: מודל לפרקטיקה עם משפחות בעוני, המיועד ליישום במחלקות לשירותים חברתיים²; ומודל אינטגרטיבי להכשרה של סטודנטים ואנשי מקצוע, הכולל קורסים עיוניים, פרקטיקום והדרכה. הערוץ השני בו התפתחה הפרדיגמה הוא הערוץ של המחלקות לשירותים חברתיים. ערוץ זה נפתח בשנת 2014 עם החלטת משרד הרווחה והשירותים החברתיים ליישם את הפרדיגמה בחמש תכניות הפועלות במסגרת המחלקות לשירותים חברתיים – תכנית מפ"ה (משפחות פוגשות הזדמנות), נושמים לרווחה, מפגש, משפחה בשביל הצמיחה ומשפחה מיטיבה קבועה. כיום פועלות תכניות אלו ביותר ממאה ישובים עם כ-3,000 משפחות והן מיועדות לעבוד עם משפחות החיות בעוני ולמניעת הוצאת ילדים מהבית.

¹ קרומר-נבו, מ. (2015). עבודה סוציאלית מודעת-עוני: פרדיגמה חדשה לפרקטיקה עם אנשים בעוני. חברה ורווחה, ל"ה (3): 301-321.

² סער-הימן, י., לביא-אג'אי, מ. וקרומר-נבו, מ. (2017). פרקטיקה של עבודה סוציאלית מודעת-עוני: נקודת המבט של משתמשות השירותים. ביטחון סוציאלי, 101.

כתב העת "ביטחון סוציאלי" יקדיש גיליון מיוחד לפרדיגמה במטרה להציג את הפרדיגמה, על עקרונותיה ויישומיה, וכן לשמש במה לדיון ביקורתי אודות הישגיה ומגבלותיה. אנו מזמינים חוקרים מדיסציפלינות שונות להגיש מאמרים לגיליון זה. יתקבלו בברכה מחקרים כמותיים, איכותניים ומשולבים.

המעוניינים להשתתף בגיליון המיוחד מוזמנים לשלוח מאמרים לפרופ' מיכל קרומר-נבו בדוא"ל mkruernernevo@gmail.com ולציין בנושא ההודעה גיליון מיוחד בנושא עבודה סוציאלית מודעת-עוני. כל מאמר יעבור שיפוט עמיתים כמקובל.

המועד האחרון להגשת המאמרים – 31 באוגוסט 2018.

פרטים על כתב העת והנחיות להגשת המאמר אפשר למצוא באתר כתב העת:
http://www.btl.gov.il/Publications/Social_Security/Pages/default.aspx

לפרטים נוספים על הפרדיגמה והגיליון המיוחד אפשר לפנות לפרופ' מיכל קרומר-נבו, mkruernernevo@gmail.com